

1. LIZDA prasība:

Uzlabot sociālo dialogu ar LIZDA un citām nozares organizācijām, veidojot cieņpilnu, profesionālu un konstruktīvu sadarbību. Rīkot starpinstitūciju saskaņošanas sanāksmes par nozares būtiskām reformām, t.sk., normatīvo aktu grozījumiem un iesaistīt sociālos, sadarbības partnerus reformu izstrādē.

IZM atbilde par LIZDA prasību:

Lai nodrošinātu efektīvu sociālo dialogu un sabiedrības pārstāvju iesaisti izglītības politikas plānošanā un īstenošanā, ministrija izmanto dažādas iespējas.

- Konsultatīvā padome “Izglītība visiem” (turpmāk - KP), kuras uzdevums ir veicināt ministriju un citu pārvaldes iestāžu, pašvaldību, privātā sektora, nevalstisko un starptautisko organizāciju sadarbību un saskaņotu rīcību, veido saikni starp valdību un sabiedrību. KP ir daļa no sabiedriskās apspriešanas, kas nodrošina iespējas tās locekļiem diskutēt par aktuālajiem izglītības politikas jautājumiem. Šī ir būtiska platforma iesaistīto pušu diskusijām par globālās darba kārtības jautājumiem, sasaistot tos ar nacionālā līmeņa prioritātēm un iniciatīvām. Saskatot nepieciešamību stiprināt KP lomu, plānots vēl aktīvāk izmantot KP kā sabiedriskās apspriešanas forumu un nodrošināt, lai diskusiju rezultātā izvirzītie priekšlikumi pārtaptu konkrētā rīcībpolitikā. Organizējot regulāru viedokļu apmaiņu par aktuāliem izglītības jomas jautājumiem, nākamo KP sanākumi 2020. gada 9. decembrī plānots veltīt diskusijām par attālinātajām mācībām un turpmāk nepieciešamajiem pasākumiem Covid-19 izraisīto krīzes seku mazināšanai. Aicinām arī LIZDA sniegt priekšlikumus jautājumiem, kas iekļaujami šīs KP darba kārtībā atbilstoši tās nolikumam.
- Atzinumi par tiesību aktu un politikas attīstības plānošanas dokumentu projektiem no ministrijām un citām institūcijām, kuru saskaņojumi ir nepieciešami, saskaņošanas procesā tiek saņemti atbilstoši MK 07.04.2009. noteikumiem Nr. 300 “Ministru kabineta kārtības rullis”.
- Sabiedrības pārstāvjus iesaista darba grupās un konsultatīvajās padomēs (par specifiskiem politikas jautājumiem, normatīvo aktu un politikas attīstības plānošanas dokumentu izstrādei, izglītības reformu apspriešanai utt.); nodrošina iespēju piedalīties tiesību aktu un politikas attīstības plānošanas dokumentu sabiedriskajā apspriešanā; aicina piedalīties ministrijas rīkotajos pasākumos (diskusijās, semināros, forumos, konferencēs par aktuālajiem izglītības politikas jautājumiem); aicina sniegt viedokli par tiesību aktu un politikas attīstības plānošanas dokumentu projektiem un sadarbojas sadarbības līgumu ietvaros atbilstoši MK 25.08.2009. noteikumiem Nr. 970 “Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”.

LIZDA komentārs par IZM sniegto atbildi:

Atklāta un sabiedrībai pieejama valsts pārvalde ir viens no Valsts pārvaldes iekārtas likuma mērķiem. Likumā noteikts, ka šī mērķa sasniegšanai iestāde savā darbībā iesaista sabiedrības pārstāvjus. Iespēja visām ieinteresētajām personām līdzdarboties ir arī viens no Attīstības plānošanas sistēmas likumā noteiktajiem principiem. Negatīvi vērtējam, ka nereti izglītības un zinātnes nozares reformas tiek virzītas bez konsultēšanās ar sociālajiem un sadarbības partneriem, starpinstitūciju saskaņošanas sanāksmes klātienē vai attālināti praktiski nenotiek vai notiek formāli, par būtiskiem grozījumiem normatīvajos aktos atzinumu sniegšanas termiņi ir neadekvāti

īsi, kā arī bieži sociālo un sadarbības partneru paustie priekšlikumi un iebildumi netiek ņemti vērā vispār.

Uzskatām, ka veiksmīgs sociālais dialogs ir atkarīgs no pilsoniskās sabiedrības spējas nodrošināt lēmumu pieņemšanas procesa atklātību un caurredzamību, interešu grupu iesaistīšanu lēmumu pieņemšanā un sadarbības kultūru. Uzskatām, ka ir būtiski stiprināt IZM un nozares vadošo organizāciju savstarpējo sadarbību, uzticēšanos, mēģinot rast vienotu nostāju par kvalitatīvu reformu virzīšanas nozīmi un nepieciešamo resursu nodrošināšanu reformu īstenošanai. Nepieciešams veidot un stiprināt cieņpilnu, profesionālu, konstruktīvu, demokrātisku un uz labas pārvaldības principiem balstītu sadarbību ar sociālajiem un sadarbības partneriem, spējot vienoties un rast kompromisus, lai mērķtiecīgi un sekmīgi risinātu izglītības nozarē aktuālos jautājumus.

LIZDA norāda, ka IZM neievēro MK 2009. gada 7. aprīļa noteikumus Nr. 300 "Ministru kabineta kārtības rullis", kas nosaka izsludināto normatīvo aktu projektu saskaņošanas kārtību:

- 17. punkts nosaka: "Ministrija ir atbildīga par sabiedrības informēšanu par Ministru kabinetā izskatāmo projektu saturu un būtiskajām izmaiņām. Kārtību, kādā ministrija sagatavo, noformē un izplata informāciju sabiedrībai par Valsts sekretāru sanāksmē, Ministru kabineta komitejā un Ministru kabinetā izskatāmo projektu un par pieņemtajiem lēmumiem, nosaka Ministru kabineta instrukcija.";
- 64.1 apakšpunkts nosaka: "Ministrija par jautājuma iesniegšanu izskatīšanai Valsts sekretāru sanāksmē informē tās pašvaldību pārstāvošās institūcijas, nevalstiskās organizācijas un sociālo partneru organizācijas, ar kurām nav panākta vienošanās saskaņošanas procesā.";
- 92. punkts nosaka: "Ja cita institūcija, kas nav norādīta Valsts sekretāru sanāksmes protokolā kā atzinuma sniedzēja, ir sniegusi atzinumu par izsludināto projektu, ievērojot šo noteikumu 88. punktā paredzēto termiņu atzinumu sniegšanai par attiecīgo izsludināto projektu, atbildīgā ministrija vērtē arī šo atzinumu un iekļauj iebildumu šo noteikumu 96. punktā minētajā izziņā, kā arī uzaicina attiecīgās institūcijas pārstāvi piedalīties saskaņošanas procesā. Ja ar minēto institūciju saskaņošanas procesā netiek panākta vienošanās, atbildīgā ministrija izvērtē nepieciešamību virzīt izsludināto projektu izskatīšanai attiecīgi Valsts sekretāru sanāksmē vai Ministru kabineta komitejas sēdē vai sagatavo to iesniegšanai noteiktā kārtībā Ministru kabinetā, norādot iesniedzēja pavadvēstulē informāciju par citas institūcijas uzturēto iebildumu.";
- 98. punkts nosaka: "Ja ministrija un cita institūcija ir izteikusi iebildumus par izsludināto projektu, atbildīgā ministrija pēc iebildumu izvērtēšanas izziņu un precizēto projektu (tā anotāciju) elektroniski nosūta ministrijām un citām institūcijām, kuras sniegušas atzinumu vai noteiktā kārtībā apliecinājušas, ka iebildumu nav, kā arī tām ministrijām un citām institūcijām, kuras skar projektā izdarītās būtiskās izmaiņas.";
- 99. punkts nosaka: "Ja atbildīgā ministrija, precizējot izsludināto projektu, ir ņēmusi vērā saskaņošanas dalībnieku iebildumus un piecu darbdienu laikā pēc izziņas un precizētā projekta nosūtīšanas no saskaņošanas dalībniekiem nav saņēmti iebildumi par precizēto projektu, projektu uzskata par saskaņotu un atbildīgā ministrija šajos noteikumos noteiktajā kārtībā sagatavo projektu iesniegšanai Ministru kabineta sēdē.";
- 100. punkts nosaka: "Lai panāktu vienošanos par vērā neņemtajiem vai daļēji vērā ņemtajiem iebildumiem, atbildīgā ministrija sasauc kopīgu starpministriju (starpinstitūciju) sanāksmi. Sasaucot starpministriju (starpinstitūciju) sanāksmi,

atbildīgā ministrija ne vēlāk kā piecas darbdienu pirms sanāksmes elektroniski nosūta saskaņošanas dalībniekiem (uz institūcijas oficiālo e-pasta adresi un atzinuma izstrādātāja e-pasta adresi) informāciju par sanākumi, norādot ministrijas un citas institūcijas, par kuru iebildumiem sanāksme tiek rīkota, pievieno izziņu un precizēto projektu (tā anotāciju).”;

- 108. punkts nosaka: “Ja starpministriju (starpinstitūciju) sanāksmē vai rīkojot elektronisko saskaņošanu par vērā neņemtajiem vai daļēji vērā ņemtajiem iebildumiem vienošanās netiek panākta vai ja šo noteikumu 106. punktā noteiktajā termiņā ir saņemti iebildumi un tie netiek ņemti vērā, atbildīgā ministrija sagatavo projektu izskatīšanai attiecīgi Valsts sekretāru sanāksmē vai Ministru kabineta komitejas sēdē. Atbildīgā ministrija ir tiesīga veikt atkārtotu saskaņošanu šajā nodaļā noteiktajā kārtībā.”.

Pēc MK 2009. gada 7. aprīļa noteikumos Nr. 300 “Ministru kabineta kārtības rullis” noteiktās kārtības IZM būtu jāorganizē starpinstitūciju sanāksmes, pieaicinot LIZDA, par jebkuru IZM izstrādāto normatīvo aktu vai normatīvo aktu grozījumu projektu, par kuru LIZDA ir iesniegusi iebildumus un šie iebildumi nav ņemti vērā. LIZDA sniedz salīdzinoši daudz atzinumus, kuros iekļauti priekšlikumi un iebildumi, taču starpinstitūciju saskaņošanas sanāksmes notiek ļoti reti. Netika prasīti atzinumi un organizētas starpinstitucionālās sanāksmes par vairākiem grozījumiem Izglītības likumā, Augstskolu likumā, netika organizēta saskaņošanas sanāksme un meklēti kompromisi par MK noteikumiem “Kārtība, kādā tiek piešķirts un anulēts valsts ģimnāzijas statuss”, kā arī netika prasīts viedoklis par Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (turpmāk – OECD) Latvijas prasmju stratēģijas gala redakciju, kas tika ievērojami papildināta.

LIZDA vērs uzmanību, ka IZM norādītā konsultatīvās padomes “Izglītība visiem”, saskaņā ar MK 2003. gada 16. septembra noteikumiem Nr. 529 “Konsultatīvās padomes “Izglītība visiem” nolikums”, mērķis ir veicināt ministriju un citu pārvaldes iestāžu, pašvaldību, privātā sektora, nevalstisko un starptautisko organizāciju sadarbību un saskaņotu rīcību, lai visiem nodrošinātu iekļaujošu, līdztiesīgu un kvalitatīvu izglītību un veicinātu mūžizglītību, bet šī konsultatīvā padome neizstrādā normatīvos aktus un nevirza to saskaņošanu un pieņemšanu. LIZDA informē, ka 2020. gada 21. oktobrī (vēstule Nr. 196 “Par grozījumiem Konsultatīvās padomes “Izglītība visiem” nolikumā un darba kārtībā izskatāmajiem jautājumiem”) iesniedza priekšlikumus konsultatīvajai padomei “Izglītība visiem” ar priekšlikumiem padomes darba kārtības izskatāmajiem jautājumiem, kas nav izskatīti.

Informējam, ka izglītības un zinātnes ministres I. Šuplinskas pilnvaru laikā LIZDA ir iekļauta darba grupās (Profesionālās izglītības programmu finansēšanas darba grupa, Pirmsskolas izglītības darba grupa, Pedagogu darba samaksas pilnveides darba grupa, Jauna akadēmiskās karjeras ietvara izstrādes darba grupa), taču masu medijos ministre atsauca uz LIZDA VII Kongresā atspoguļotajiem statistikas datiem par LIZDA iesaisti darba grupās, atzinumu sniegšanu, piedalīšanos dažādās diskusijās un sanāksmēs. Šie statistikas dati ir apkopoti par LIZDA darbības periodu no 2015. gada līdz 2020. gadam, tāpēc ministrei nav korekti uz tiem atsaukties un maldināt sabiedrību.

Informējam, ka Latvijas Pašvaldību savienība, Latvijas izglītības vadītāju asociācija, Latvijas Lielo pilsētu asociācija, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība, Latvijas Zinātņu akadēmija, Latvijas Koledžu asociācija, biedrība “Vecāku Alianse”, Vecāku organizācija „Mammām un tētiem”, Latvijas Daudzbērnu ģimeņu biedrību apvienība, biedrība “Pilsoniskais dialogs”, Kustība “Vecāku balss”, biedrība “Vecāku apvienība”, biedrība “Pirmsskolas izglītības asociācija” atbalstījušas atklātās vēstules

parakstīšanu ar prasību, lai nozares ministre uzlabo sociālo dialogu un reformu izstrādē iesaista sociālos un sadarbības partnerus.